

มาตรการลงโทษทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดฐานขับรถขณะมีเมา: ศึกษากรณีการบังคับใช้อุปกรณ์ตรวจวัดลมหายใจในรถยนต์

อินทรา เมฆฉาย*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณภักดิ์**

บทคัดย่อ

เนื่องจากในปัจจุบันได้เกิดอุบัติเหตุและการเสียชีวิตเนื่องจากการดื่มสุราแล้วขับรถเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุและเกิดการบาดเจ็บ การสูญเสียทรัพย์สิน เสียชีวิต จำนวนมาก ในแต่ละปีในช่วงเทศกาลต่างๆ ที่มีวันหยุดต่อเนื่องประชาชนที่มีถิ่นฐานบ้านเกิดอยู่ต่างจังหวัดแล้วเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ก็จะเดินทางกลับบ้านกันดื่มสุราแล้วขับทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้ง ทั้งๆ ที่มีการรณรงค์เมาไม่ขับ มีการตั้งด่านตรวจแอลกอฮอล์ มีการทำสถิติการสูญเสียที่เกิดจากการเมาแล้วขับ มีตัวอย่างให้เห็นทางโทรทัศน์ แต่ก็ยังมีผู้เสียชีวิตหรือบาดเจ็บจากการดื่มแล้วขับ ทั้งๆ ที่มีการรณรงค์เมาไม่ขับ มีการตั้งด่านตรวจแอลกอฮอล์ มีการทำสถิติการสูญเสียเนื่องจากการเมาแล้วขับ มีตัวอย่างให้เห็นทางโทรทัศน์ แต่ก็ยังมีดื่มแล้วขับ และก็ยังไม่เห็นความสำคัญถ้าไม่เกิดขึ้นกับตนเองหรือว่ากับคนรอบข้างก็จะไม่หยุดที่จะดื่มแล้วขับ สะท้อนให้เห็นถึงการเกิดอุบัติเหตุจากการดื่มสุราแล้วขับ เมาแล้วขับจะเกิดผลเสียอย่างไรต่อตัวเรา ร่างกายและบุคคลรอบข้าง สถิติการเกิดอุบัติเหตุ การสูญเสียชีวิตเนื่องจากการดื่มสุราแล้วขับ

ในช่วงนี้จะเห็นได้ว่ามีอุบัติเหตุที่เกิดจากการดื่มสุราแล้วขับรถไปชน ไม่ว่าจะไปชนกลุ่มที่ปั่นจักรยานบ้าง หรือแม้แต่ขับรถไปชนรถคันอื่น จนก่อให้เกิดความสูญเสียจากอุบัติเหตุเหล่านี้มากมาย แม้จะมีการรณรงค์กันมาโดยตลอดแต่ก็มิได้เกิดผลดีขึ้น แต่กลับกันสิ่งเหล่านี้เพิ่มขึ้นทุกปีๆ จากการตระหนักถึงความรุนแรงและผลกระทบของปัญหาดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยออกกฎหมายบังคับใช้ในการควบคุมปัญหาเหล่านี้ เช่น พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่มีเนื้อหาควบคุมการจำหน่ายและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกทั้งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเดิมเพื่อส่งเสริมให้มาตรการลงโทษสำหรับความผิดในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะที่ขับขี่ยานพาหนะมีความรุนแรงเหมาะสมกับสภาพปัญหาสังคมปัจจุบันมากยิ่งขึ้น เช่นพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ที่บัญญัติเพิ่มขนาดโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดฐานขับขี่ยานพาหนะ

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในขณะที่มีเมมา ต่อไปนี้เป็นบทบัญญัติของ พรบ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่วางมาตรการเอาผิด แก่ผู้ขับขี่ยานพาหนะในขณะที่มีเมมา ซึ่งอุบัติเหตุจราจรที่มีความรุนแรงและพบบ่อยในปัจจุบัน มักมีความเกี่ยวข้องกับการดื่มสุรา เนื่องจากการดื่มสุราทำให้ความสามารถในการขับขีลลดลง คนที่อยู่ในสภาพมีเมมานั้น จะขาดสติและไม่สามารถบังคับตนเองได้ โดยสุราที่ดื่มจะออกฤทธิ์ต่อ ระบบประสาท ลดความไวของการรู้สึกและการสั่งการของสมอง กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน การมองเห็นผิดไป ไม่สามารถกะหรือกำหนดระยะทางได้ถูกต้อง และไม่สามารถตัดสินใจในเวลา อันรวดเร็วพอที่จะพาให้พ้นจากอุบัติเหตุได้

หลายครั้งที่เราดูข่าวอุบัติเหตุรถยนต์ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่ก็นั้นสืบเนื่องมาจากการเมา แล้วขับ ส่งผลให้มีทั้งคนเจ็บและคนตายขึ้นอยู่กับความรุนแรงของแต่ละเหตุการณ์ โดยข่าวล่าสุด ที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของคนไทยไม่ใช่น้อย คือเหตุการณ์คนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น ก่อคดีเมาแล้วขับรถชนนักเรียนชาวญี่ปุ่นเสียชีวิตด้วยกันถึง 2 ราย นอกจากนี้ คนขับยังไม่มี ใบอนุญาตขับขีลสักอีกด้วย ทำให้ชาวญี่ปุ่นจำนวนมากออกมาวิพากษ์วิจารณ์การกระทำดังกล่าว กันอย่างแพร่หลาย ถึงขั้นมีการเสนอแนะให้รัฐบาลญี่ปุ่นควรรยกเลิกวีซ่าให้กับทางคนไทยอีกด้วย เหตุที่ทำให้เกิดการแสดงความเห็นคิดที่เป็นไปอย่างรุนแรงนี้ เพราะกฎหมายในประเทศญี่ปุ่นมีความเข้มงวดเรื่องการเมาแล้วขับเป็นอย่างมาก ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งในกรณีเช่นนี้ การเมาแล้วขับจนเกิดอุบัติเหตุในประเทศญี่ปุ่นมีโทษถึงขั้นประหารชีวิต

ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน หลายครั้งที่อุบัติเหตุทางรถยนต์ เกิดจากการเมาแล้วขับ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น จะดีกว่าไหมหากวันนี้เรามาทราบถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับบทลงโทษของการเมาแล้วขับ ซึ่งตามนโยบายของภาครัฐ มีข้อกำหนด ไม่อนุญาต ให้ผู้ขับรถตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 7) ที่มีระดับแอลกอฮอล์ เกิน 50 มิลลิกรัม ขับรถบนถนน ซึ่งมีโทษส่งฟ้องศาลต้องจำคุก ปรับ คุมประพฤติ พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับรถ แล้วแต่ระดับความผิด ที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อขึ้น และปรับปรุงแก้ไขกฎหมายตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ โดยใช้มาตรการ การลงโทษผู้กระทำความผิดฐาน ขับรถขณะมีเมมา โดยนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์กวดลมหายใจติดตั้งในรถยนต์ มาเป็นส่วนหนึ่งในการลดอุบัติเหตุบนท้องถนนและลดปริมาณผู้เสียชีวิตได้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ในช่วงสงกรานต์นี้ เรื่องยอดฮิตที่ไม่น้อยหน้าไปกว่าการละเล่นแบบไทย ๆ คือ เรื่องอุบัติเหตุ ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการดื่มสุรา ทุกคนต่างก็รู้อยู่แล้วว่า การเมาแล้วขับรถ เป็นการท้าทายกับอุบัติเหตุ เพราะไม่อาจควบคุมสติสัมปชัญญะและการเคลื่อนไหวในร่างกายได้ และบัดนี้ยังศึกษาพบว่า ร่างกายของคนเมายังเปราะบางกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตยิ่งกว่าปกติธรรมดาอย่างน่าหวาดเสียวนัก

นักวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกนในสหรัฐฯ เฝ้าผลการค้นพบในการศึกษาวิจัยว่า คนสองคนแม้จะประสบอุบัติเหตุอย่างเดียวกัน แต่ต่างจะบาดเจ็บหนักเบารุนแรงผิดกัน ยิ่งหากคนหนึ่งดื่มเหล้ามา จะยิ่งเคราะห์ร้ายหนัก เพราะเหล้ายิ่งทำให้ร่างกายคนเราเปราะบางกับการกระทบ

กระทรวงศึกษาธิการกับอุบัติเหตุรถชนกัน 1,362 ราย โดยคำนึงถึงแรงปะทะของอุบัติเหตุของแต่ละครั้งด้วย เมื่อตรวจสอบตามอัตราของความรุนแรงของการบาดเจ็บ จะเห็นว่า ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุที่ตีหม้อเหล็กมา จะได้รับบาดเจ็บรุนแรงกว่าเพื่อนที่ไม่ตีหม้อถึง 30%

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการบาดเจ็บของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ดร.โรนัลด์ มกอีโอ กล่าวว่า คอเหล็กที่ตีหม้อมากและตีมานานควรจะระวังเนื้อระวังตัวเอาไว้ให้มาก เพราะเชื่อได้ว่ามีเสียงบอกได้ว่า หากเกิดอุบัติเหตุ จะยิ่งเจ็บเนื้อตัวหนัก “ร่างกายอาจจะบอบบางหลายอย่าง ตั้งแต่ระบบการแข็งตัวของเลือดเมื่อเกิดบาดแผลขึ้น ความดันโลหิตตกหรือเกิดช็อกลงได้อย่างรวดเร็ว แรงกระแทกที่หน้าอกอาจทำให้หัวใจเต้นผิดปกติจนอาจเป็นอันตราย และสมองกับไขสันหลัง จะได้รับความเสียหายหนักขึ้น” เขากล่าวบอกสรุปว่า “สุราถือได้ว่าเป็นสาเหตุใหญ่ ที่ทำให้ผู้คนเป็นร้อยเป็นพัน เอาชีวิตมาทิ้งกันบนถนน”

ประเทศอื่นในยุโรปไม่ว่าจะอังกฤษ หรือที่อเมริกา ไม่ว่าคุณตั้งขนาดไหน มีชื่อเสียงขนาดไหน แต่ถ้าคุณเมาแล้วขับ แล้วโดนตำรวจจับได้ จะต้องได้รับโทษจำคุก สำหรับนักกีฬาชื่อดังว่าไปแล้วมีอยู่หลายรายไม่น้อยที่ตกเป็นเหยื่อความเมา และสุดท้ายก็ได้รับโทษจำคุก

จากสถิติผู้เสียชีวิตในแต่ละปีที่ผ่านมาทำให้เราทุกคนนั่งนอนใจไม่ได้ เพราะไม่ว่าสักวันหนึ่งอาจจะเป็นเราหรือคนที่เรารัก ใครจะไปรู้ เพราะเมื่อถึงเทศกาลที่ไร เดินไปไหนมีแต่คนเมาเต็มบ้านเต็มเมืองอย่างนี้ เผยสงกรานต์ ที่แล้วบาดเจ็บชั่วคราว 222 คน ตายชั่วคราวเกือบ 4 คน แล้วพบ 2 จังหวัด คือ กทม.และอุดรธานีครองแชมป์ ส่วนใหญ่เกิดบนถนนสายรอง เหตุหลัก “เมา” และ “ไม่สวมหมวกกันน็อค” เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเอาจริงเอาจังในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะคมนาคมให้ดูแลสภาพการจราจรให้เรียบร้อย จากสถิติเปิดเผยผลการวิเคราะห์ การบาดเจ็บในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปีที่ผ่านมาพบว่า ในช่วงฉลองเทศกาล 6 วันมีผู้บาดเจ็บเกิดขึ้น 32,014 ราย เฉลี่ยชั่วคราว 222 คน ตาย 530 ราย เฉลี่ยชั่วคราวเกือบ 4 คน อีกทั้ง กองระบาดวิทยาได้วิเคราะห์ข้อมูลการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากโรงพยาบาลศูนย์ 13 แห่งทั่วประเทศ พบว่าผู้บาดเจ็บที่เมาสุรามีสัดส่วนระหว่างร้อยละ 33-81 จังหวัดที่พบผู้บาดเจ็บเมาสุราแล้วขับรถมากที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร พบร้อยละ 81 รองลงมาคือ อุดรธานี ร้อยละ 67 และขอนแก่นร้อยละ 63 ส่วนผู้บาดเจ็บที่ไม่สวมหมวกกันน็อคมีจำนวนระหว่างร้อยละ 81-98 จังหวัดที่ไม่สวมเลยได้แก่กรุงเทพมหานคร และอุดรธานี รองลงมาจังหวัดลำปางและจังหวัดจันทบุรี ไม่สวมร้อยละ 98 อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดบนถนนสายรอง และเกิดกับรถจักรยานยนต์มากที่สุด โดยมีเหตุหลัก จากการเมาสุราแล้วขับรถ และการไม่สวมหมวกกันน็อค ขณะขับซึ่งรถจักรยานยนต์ รวมทั้งพฤติกรรมการขับซี้ฝ่าฝืนกฎจราจร รวมทั้งปัจจัยอื่น อาทิ พื้นผิวการจราจร ระบบสัญญาณไฟ ไฟส่องสว่าง ตลอดจนป้ายสัญญาณจราจรที่ไม่อยู่ในสภาพปลอดภัยต่อการจราจร จะเห็นได้ว่าในช่วงเทศกาลสงกรานต์นี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเอาจริงเอาจังในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายมากขึ้น โดยเมื่อต้นเดือนมีนาคมได้ลงนามในหนังสือขอความร่วมมือจาก

ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขอให้บังคับใช้กฎหมายจราจรทั้งเรื่องการขับขี่ขณะมีเมมาสุรา การคาดเข็มขัดนิรภัยและการสวมหมวกกันน็อกอย่างจริงจัง

จากพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ทำให้เราทราบว่า ผู้ขับขี่รถยนต์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์เกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเมาแล้วขับ ซึ่งมีความผิดต้องติดคุก ถูกปรับหรือบำเพ็ญประโยชน์ แต่หากเป็นเรื่องความคุ้มครองของประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจทั้งประเภท 1, 2 และ 3 กรณีเมาแล้วขับนั้น กฎหมายยังคงกำหนดให้ได้รับความคุ้มครองจากบริษัทที่รับประกันภัย หากเกิดอุบัติเหตุแล้วตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ได้ไม่เกิน 150 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์แต่หากเกินกว่านี้ประกันภัยสามารถปฏิเสธความคุ้มครองได้

ปัญหากฎหมายจราจร ความผิดฐานขับรถขณะมีเมมา ในปัจจุบันโดยเฉพาะกรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ ปัญหาดังกล่าวถูกจัดให้เป็นปัญหาสังคม และเป็นปัญหาระดับชาติอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากภาวะการขยายตัวของเศรษฐกิจและสังคม กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของความเจริญในทุกด้าน ประกอบกับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างรวดเร็วและเป็นไปอย่างไม่เป็นระบบ ขาดการวางแผนของการขยายตัวที่ดีไม่มีการวางผังเมืองอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การหลั่งไหลของประชากรเข้าสู่เมืองหลวงทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ยานพาหนะในการเดินทางเพื่อประกอบธุรกิจในแต่ละวัน รัฐเองไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง ทำให้เกิดความจำเป็นในการที่จะต้องจัดหาพาหนะเพื่อความสะดวกในการขนส่งสินค้าและการเดินทางของตน เป็นเหตุให้ยานพาหนะในท้องถนนเพิ่มจำนวนมากขึ้นในแต่ละปีและเกิดการคับคั่งเกินกว่าจำนวนถนนที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการรับยานพาหนะจึงเกิดปัญหาการเสียชีวิตจากผู้ที่ดื่มสุราแล้วขับรถโดยพบว่าส่วนใหญ่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

ปัญหาการกระทำผิดฐานขับรถขณะมีเมมา ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งทางตรงและอ้อมปัญหาดังกล่าวยังก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งเหล่านี้ทำลายคุณภาพชีวิตคนในสังคมเป็นอย่างยิ่ง

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ยังมีพฤติกรรมเมาแล้วขับส่วนใหญ่เชื่อว่าการเมาแล้วขับเป็นเรื่องปกติธรรมดาของสังคมไทย ถ้าทราบได้ยังไม่ได้ไปชนใครให้บาดเจ็บล้มตายจึงไม่น่าจะเป็นคดีใหญ่โตอะไร และจากการจับกุมดำเนินคดีผู้ที่เมาแล้วขับตั้งแต่เริ่มโครงการเมาไม่ขับที่ผ่านมาผู้ถูกจับกุมส่วนใหญ่ก็จะได้รับการพิพากษาลงโทษสถานเบา คือ โทษจำคุกให้รอลงอาญา และให้คุมความประพฤติในระยะเวลาหนึ่ง พร้อมกับทำงานบริการสังคมตามแต่ที่ศาลเป็นผู้กำหนด ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวนี้อาจจะต้องแต่ไม่ใช่ความจริงทั้งหมด

คดีเมาแล้วขับเป็นความผิดตาม พรบ.จราจรทางบก พ.ศ. 2552 ซึ่งที่ผ่านมามีการแก้ไขเพิ่มบทลงโทษจากเดิมโทษสูงสุดจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับ 2,000-10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับ 5,000-20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพัก

ใบอนุญาตขับขี่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่และให้คุมความประพฤติและทำงานบริการสังคมตามแต่ศาลจะสั่ง

มีการแก้ไขเพิ่มบทลงโทษจากเดิมโทษสูงสุดจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับ 2,000–10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับ 5,000–20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใบอนุญาตขับขี่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่และให้คุมความประพฤติ และทำงานบริการสังคมตามแต่ศาลจะสั่ง

ในความเป็นจริงการพิจารณาคดีเมาแล้วขับในปัจจุบัน ผู้พิพากษาที่ขึ้นนั่งบัลลังก์พิจารณาคดี ไม่ได้พิจารณาคดีผู้ที่เมาแล้วขับโดยลงโทษให้รอลงอาญาทุกรายเสมอไปในบางศาล ผู้ที่เมาแล้วขับบางรายถูกศาลพิพากษาให้กักขังหรือจำคุกก็มี ขึ้นกับพฤติกรรมแห่งคดี

“จรรยา” เริ่มใช้ครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2474 โดยกรมตำรวจได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจรรยาทางบกต่อกระทรวงมหาดไทย เพื่อขอให้ออกกฎหมายบังคับใช้กับประชาชน เมื่อได้ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรแล้วจึงได้มีผลใช้บังคับ

กฎหมายจรรยา คือ พระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับแก่ผู้ควบคุม ขับขี่ยานพาหนะ คนเดินทาง คนจูง ไล่ต้อนสัตว์การวางสิ่งของ ตลอดจนกำหนดมาตรฐานยานพาหนะ การบรรทุกสิ่งของโดยใช้ถนน เป็นกฎเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นเพื่อใช้บังคับเพื่อการจัดระเบียบการจราจรให้ทันกับการพัฒนาเทคโนโลยียานยนต์และสภาพการใช้รถใช้ถนน ดังนั้น กฎหมายจรรยา จึงหมายถึง กฎหมายทางเทคนิคเพื่อจัด ระเบียบทางสังคม พื้นฐานของกฎหมายจรรยา นั้นมีรากฐานมาจากบัญญัติของกฎหมายอาญา

สำหรับประเทศไทยไม่ได้แยกความผิดจรรยาออกไปจากกฎหมายอาญา อันเป็นกฎหมายมหาชน กฎหมายอาญา หมายถึง กฎหมายว่าด้วยความผิดและกำหนดโทษ และกฎหมายจรรยาก็เป็นกฎหมายที่วางบทบัญญัติว่าด้วยความผิดและกำหนด โทษที่จะลงแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนบทบัญญัตินั้น ๆ กฎหมายจรรยาจึงถือเป็นกฎหมายอาญามีลักษณะเช่นเดียวกันกับความผิดเล็กน้อยในกฎหมายอาญาซึ่งมีโทษเพียงเล็กน้อย เช่น ปรับ หรือ จำคุกกระยะสั้น โดยผู้เขียนจะขอกล่าวถึงแนวคิดและที่มาของการบัญญัติกฎหมายอาญาเพื่อนำมาใช้บังคับและเพื่อจัดระเบียบของสังคมโดยจะนำมาพิจารณาในการบัญญัติกฎหมายจรรยาต่อไป

ลักษณะโดยทั่วไปของกฎหมายอาญาคือการเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยความผิดและโทษ แต่เมื่อพิจารณากฎหมายอาญาในความสัมพันธ์กับสังคม กฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น ๆ ทั้งหมดเป็นรูปแบบและวิธีขององค์กรทางสังคม ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันความเสียหายของสังคมและความปลอดภัยของศีลธรรมของส่วนรวม วัตถุประสงค์นี้จะบรรลุผลได้ก็ต่อเมื่อมีการลงโทษผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น

กฎหมายอาญานั้นเป็นเพียงสาขาหนึ่งของ วิชาอาชญากรรมศาสตร์ (Criminal Science) หรือ ศาสตร์อันว่าว่าด้วยการกระทำความผิดอาญา ซึ่งมุ่งศึกษาเพื่อหาสาเหตุของอาชญากรรมและหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรม รวมทั้งเพื่อปรับปรุงกลไก

ทางสังคมสำหรับดำเนินการดับผู้ กระทำความผิดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กฎหมายอาญานั้น เป็นเรื่องของการตัดสินของสังคมว่าการกระทำใดที่ถือว่าเป็นประทุษร้ายทางแพ่ง ซึ่งผู้เสียหาย จะต้องดำเนินการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายกันเอง และการกระทำใดสมควรมีสภาพบังคับในทาง อาญา ซึ่งมีโทษตั้งแต่ประหารชีวิตหรือลิดรอนเสรีภาพในระดับต่าง ๆ จนถึงการควบคุมความ ประพฤติหรือเพียงว่ากล่าวตักเตือน หลักการที่จะถือว่าการกระทำใดนั้นควรเป็นความผิดอาญา หรือไม่พอสรุปได้ดังนี้

1. การกระทำนั้นเป็นที่เห็นได้ชัดในสังคมว่า เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือน ต่อสังคมและสังคมมีอาจให้อภัยแก่การกระทำความผิดนั้น
2. กรณีที่การกระทำผิดนั้นเป็นความอาญาแล้ว การกระทำดังกล่าวนั้นจะไม่ขัดแย้ง กับวัตถุประสงค์ของการลงโทษประการต่าง ๆ
3. การปราบปรามการกระทำเช่นนั้น กล่าวคือการถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด อาญาจะไม่มีผลเป็นการลดการกระทำที่สังคมเห็นว่าถูกต้องให้น้อยลงไป
4. หากเป็นความผิดอาญาแล้ว จะมีการใช้บังคับกฎหมายอย่างเสมอภาคและ เท่าเทียมกัน
5. การใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลทำให้เกิด การใช้กระบวนการนั้นอย่างเกินขีดความสามารถทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ
6. ไม่มีมาตรการควบคุมอย่างสมเหตุผลอื่น ๆ แล้วนอกจากการใช้กฎหมายอาญากับ กรณีที่เกิดขึ้น

เดิม การใช้กฎหมายอาญาของทุกสังคมจำกัดแต่เฉพาะการกระทำผิดต่อหัวหน้า ผู้มีอำนาจสูงสุดในแผ่นดินเท่านั้น ไม่มีการใช้โทษทางอาญากับความผิดอื่น ซึ่งปัจจุบัน กฎหมาย อาญาได้ขยายขอบเขตออกไปเรื่อยจนแทบจะรวมเอาพฤติกรรมเกือบทุกชนิดเอาไว้แต่กฎหมาย อาญามีใช้มาตรการควบคุมสังคมเพียงอย่างเดียวที่สังคมมีและใช้ควบคุมปัจเจกบุคคลได้ ประพฤติปฏิบัติตาม ปัญหาที่ตามมาคือ ปัญหาในเรื่องขอบเขตของกฎหมายอาญา กล่าวคือ พฤติกรรมใดบ้างที่ควรถูกควบคุมด้วยกฎหมายอาญาซึ่งข้อพิจารณาของแนวคิดดังกล่าวอาจแบ่ง ได้เป็น 2 ข้อ

แนวทางต่างประเทศมีการเยียวยาผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานขั้บรลขณะ มินเมาจากกฎหมายทดแทนผู้เสียหายซึ่งครอบคลุมผู้เสียหายจากการกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ทุกกรณี อีกทั้งยังมีกองทุนที่มีเงินสนับสนุนจากเงิน ค่าปรับผู้กระทำความผิดฐานขั้บรลขณะมินเมา นำมาใช้เป็นเงินทุนโดนเฉพาะสำหรับกิจกรรมการ แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดฐานขั้บรลขณะมินเมา

เครื่องตรวจลมหายใจเครื่องแรก พัฒนาขึ้นมาโดยนายแพทย์ชาวอเมริกันชื่อรอลลา เอ็น ฮาร์เกอร์ โดยเรียกว่า “มาตรวัดความเมา” (Drunk meter) ตำรวจอินเดียนาโพลิสเริ่มใช้ เครื่องนี้เมื่อ ค.ศ. 1939 และในทศวรรษ 1960 ตำรวจในหลายประเทศก็เริ่มใช้อุปกรณ์คล้ายกัน

เพื่อวัดสมรรถภาพของผู้ขับขี่ยาน ปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายสูงจะทำให้ระบบประสาททำงานช้าลงตลอดจนการประสานงานช้า

หลักการของเครื่องตรวจวิเคราะห์แอลกอฮอล์จากลมหายใจ คือให้ผู้ที่ถูกตรวจเป่าลมหายใจเข้าเครื่องมือ ซึ่งมีตัวตรวจจับแอลกอฮอล์อยู่ ตัวตรวจจับนี้เมื่อได้รับแอลกอฮอล์จากลมหายใจก็จะมีการแปรสภาพซึ่งอาจจะมองเห็นได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสารเคมี หรือวัดได้จากพลังงาน เช่น กระแสไฟฟ้า การเปลี่ยนแปลงนี้จะถูกดัดแปลงให้รายงานออกมาที่หน้าปัดของเครื่องในรูปของค่าระดับแอลกอฮอล์ในเลือด (Blood Alcohol Concentration) ทั้งนี้โดยอาศัยการคำนวณจากค่าความสัมพันธ์ระหว่างแอลกอฮอล์ในเลือดกับลมหายใจ ซึ่งมีผู้ค้นพบมานานแล้วว่าปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดขณะใดขณะหนึ่งจะสูงเป็น 2100 เท่าของปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจในขณะเดียวกัน

ปัญหา “การกระทำความผิดฐานขับรถขณะมีเมามา” เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ ภาครัฐจึงได้ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาในส่วนนี้ ดังที่เห็นได้จากโครงการรณรงค์จิตสำนึกของผู้ใช้รถใช้ถนนเช่นโครงการ “เมาไม่ขับ” การเข้มงวดกับการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์และการจับกุมดำเนินคดีและบทบาทของรัฐในการแก้ไขปัญหาขับรถขณะมีเมามา ที่สำคัญ คือ การแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ โดยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐได้เพิ่มโทษสำหรับความผิดฐานขับรถขณะมีเมามาให้มีระวางโทษจำคุก โทษปรับและพักใช้ใบอนุญาตขับขี่สูงขึ้นจากระวางโทษในพระราชบัญญัติฉบับก่อนเป็นอย่างมากนอกจากบทบาทของรัฐบาลในการเพิ่มโทษให้สูงขึ้นแล้วยังมีบทบาทของศาลในการบังคับใช้กฎหมายที่มีคำพิพากษาให้จำคุกโดยไม่รอกการลงโทษ เฉพาะแต่กรณีร้ายแรงเช่นผู้ขับรถมีอาชีพสาธารณะ เป็นต้น

อุบัติเหตุบนท้องถนน เป็นสาเหตุสำคัญอันดับหนึ่ง ของการเสียชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในวัยหนุ่มสาว จากการคาดการณ์ หากไม่มีมาตรการรองรับแล้ว ในปีหน้า (พ.ศ. 2545) ตัวเลขผู้เสียชีวิต จากอุบัติเหตุบนท้องถนน จะพุ่งขึ้นสูงถึงกว่า 3 คนต่อชั่วโมง (มากกว่า 2.6 หมื่นคนต่อปี) และเป็นที่น่าเศร้าว่า สาเหตุส่วนใหญ่ กว่าครึ่งหนึ่ง เกิดจากผู้ขับขี่ที่มีอาการเมาสຸรา จากการทดลอง หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับแอลกอฮอล์ในเลือด กับโอกาสเกิดอุบัติเหตุพบว่า ผู้ที่มีแอลกอฮอล์ในเลือดสูงกว่า 50 มิลลิกรัม% จะมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุ สูงกว่าผู้ไม่ดื่มสุราถึง 2 เท่า และหากสูงถึง 100 มิลลิกรัม% โอกาสเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นเป็นถึง 6 เท่า โครงการรณรงค์ “เมาไม่ขับ” จึงเกิดขึ้นเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ บนท้องถนน อันเนื่องมาจากผู้ขับขี่ ยานพาหนะในขณะที่มีเมามา หนึ่งในมาตรการตามโครงการนี้คือ การตั้งด่านตรวจระดับ แอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ เพื่อให้ทราบว่าผู้ขับขี่ อยู่ในสภาพที่จะสามารถ ขับขี่ยานพาหนะต่อไปได้อีกหรือไม่

การตรวจระดับแอลกอฮอล์ ในเลือดมีหลายวิธี ได้แก่ การตรวจวัดทางลมหายใจ ตรวจวัดจากเลือด หรือจากปัสสาวะ ในทั้ง 3 วิธีนี้ วิธีการตรวจวัดทางลมหายใจ เป็นวิธีที่

เหมาะสมที่สุด เนื่องจากทำได้สะดวกรวดเร็ว และสามารถ ทราบผลได้ทันที การตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ จากลมหายใจ อาศัยหลักที่ว่า เมื่อกระแสเลือด ไหลไปที่ปอด เพื่อพอกเอาแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ ออกจากร่างกาย แอลกอฮอล์ในกระแสเลือดบางส่วน จะซึมผ่านเข้าไปในปอดด้วย ระดับของแอลกอฮอล์ในปอด จะสัมพันธ์โดยตรงกับระดับแอลกอฮอล์ในเลือด เมื่อหายใจออก แอลกอฮอล์ จะถูกขับออกมาจากปอดเช่นเดียวกัน การวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจ ทำได้หลายวิธี ได้แก่ วิธีเคมี วิธีนี้จะวัดโดยให้แอลกอฮอล์ รีดิซโพแทสเซียม ไดโครเมต (K_2CrO_7) ซึ่งมีสีแดงส้ม ในสถานะที่มีกรดกำมะถันอยู่ด้วย ให้กลายเป็นโครเมียมซัลเฟต ($Cr_2(SO_4)_3$) ซึ่งมีสีเขียว ความเข้มของสีที่เปลี่ยนไป จะสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณ แอลกอฮอล์ ในลมหายใจของผู้ถูกตรวจวัด ปริมาณแอลกอฮอล์สูงขึ้น จะยิ่งทำให้สีเปลี่ยนเป็นสีเขียวเข้มขึ้น วิธีวัดการดูดกลืนรังสี วิธีนี้จะวัดโดยวัดการดูดกลืนรังสีอินฟราเรด ของแอลกอฮอล์ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งทำให้ปริมาณรังสีอินฟราเรด ที่ผ่านไป มีความเข้มของรังสีลดลง ยิ่งมีปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจมาก การดูดกลืนรังสีจะยิ่งมากขึ้น เป็นสัดส่วนตามกัน เมื่อวัดความเข้มรังสีที่เปลี่ยนไป ก็จะทำให้ทราบว่า มีปริมาณแอลกอฮอล์อยู่ในลมหายใจเท่าใด วิธีเคมีไฟฟ้า วิธีนี้จะวัดปริมาณแอลกอฮอล์ โดยการให้แอลกอฮอล์เกิดปฏิกิริยาเคมีไฟฟ้า เครื่องตรวจวัดประกอบด้วย แผ่นพลาสติกบางๆ 2 แผ่นขนานกัน และมีอิเล็กโทรไลต์กรดอยู่ระหว่างกลาง แอลกอฮอล์จะถูกดูดซับ อยู่บนแผ่นพลาสติก และถูกออกซิไดซ์เป็นกรดอะซิติก (acetic acid) และให้อิเล็กตรอนออกมา อิเล็กตรอน ที่เกิดขึ้นจะไหลผ่านแผ่นพลาสติก ผ่านไปยังเครื่องวัดกระแสไฟฟ้า กระแสไฟฟ้าที่เปลี่ยนไปจะเป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจ

แต่อย่างไรก็ตาม มาตรการการบังคับโทษทางอาญาของผู้กระทำความผิดฐานขับรถขณะมีเมานี้ ไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดได้ เนื่องจากการลงโทษผู้กระทำความผิด ยังไม่ต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่รู้สึกว่าตนได้รับโทษโดยตรงจากการกระทำของตน ดังนั้น จึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมายพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ให้มีบทกำหนดโทษหรือมาตรการลงโทษสอดคล้องกับการกระทำความผิดฐานขับรถขณะมีเมานี้ เนื่องจากปัจจุบันโลกได้พัฒนามาในยุคที่เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์และการสื่อสารสามารถควบคุมการใช้ชีวิตของมนุษย์ได้ การแก้ไขบทกำหนดโทษหรือมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิด จึงควรพิจารณาถึงเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถนำมาใช้ควบคุมผู้ที่มีพฤติกรรมกระทำความผิดฐานขับรถขณะมีเมานี้ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดฐาน ขับรถขณะมีเมานี้ ได้รับโทษที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงมหาดไทย. (2543). *แบบรายงานสรุปคดีอุบัติเหตุจราจรทางบกที่เกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร*.
- จิตติ ดิงศักดิ์. (2555). *กฎหมายอาญา ภาค 1* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ชรินทร์พร ชนสุกนุเวช. “ดื่มไม่ขับ” สืบค้น 24 กุมภาพันธ์ 2555.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2543). *กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- ทัศนะ สุวรรณจุกะ. (2532). *นิติเวชศาสตร์ หลักปฏิบัติและวิเคราะห์ปัญหา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2532.
- ไทยรัฐออนไลน์. “เลิกชะงัน-ตัดแต้มใบขับขี่ ก.ม.ยังมีอยู่แต่ตำรวจไม่ทำ,” สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2555
- ประธาน วัฒนวานิช. (2546). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ : โพรฟรินดิง.
- หยุด แสงอุทัย. (2554). *กฎหมายอาญาภาค 1* (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. “วิเคราะห์ลักษณะอุปนิสัยของคนไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ.” สืบค้น 28 ตุลาคม 2555.
- วิสาร พันธนะ. (2521). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกา*.
- วิลาลินี พิพิธกุล. *วัฒนธรรมไทยที่แต่งแต้มด้วยการตลาดของน้ำเมา*. สืบค้น 24 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.stopdrink.com/index.php?modules=news&type=1&id=161>
- ศุภวรรณ พันธภูมิภินันท์ “การลงโทษผู้กระทำความผิดฐานเมาแล้วขับ” มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2556.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. “การสำรวจความปลอดภัยในการเดินทางทางถนน พ.ศ. 2553”
- สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ “หยุดอุบัติเหตุบนถนนทั่วโลก...ภารกิจพิชิต โศกนาฏกรรมยุคใหม่” เล่มที่ 31 (มกราคม 2554).
- สำนักคณะกรรมการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. *การตรวจหาระดับแอลกอฮอล์ในเลือด*, สืบค้น 31 ตุลาคม 2555, จาก <http://www.thaiantialcohol.com/cms/contents/view/63>

สถานีจราจรเพื่อสังคม FM99.5. *เมา-ขับ*” “จับคุมประพฤติ. สืบค้น 31 ตุลาคม 2555.

สุรศักดิ์ ปริสัณญกุล. (2543). *เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ. กองรังสีและเครื่องมือแพทย์
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์.*

อุทิศ แสน โกศิก. (2525). *กฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการกอง
วิชาการ กรมอัยการ.*

ไอที24ชั่วโมง, “*Alcolock.*” อุปกรณ์ช่วงลดอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับ สืบค้น จาก

http://carvariety.com/drinkdrive_alcolock/

BY STRONGLY55, บังคับผู้กระทำความผิดแล้วขับ ติด *Alco-lock* ตรวจไม่เมาก่อนขับ. สืบค้น จาก

<http://jingjionews.comบทความ>